

Skoraj vsi naši dijaki imajo delodajalca že v prvem letniku šolanja

GORAZD SUHADOLNIK

FOTOGRAFIJE: JURE MAKOVEC

PARTNERSKI ODNOS MED ŠOLO IN PODJETJI JE BISTVEN, POVEZOVANJE V IZOBRAŽEVANJU KOT SKUPNEM PROJEKTU PA JE PRIHODNOST ŠOLSTVA, PRAVI MARTIN PIVK, DIREKTOR ŠOLSKEGA CENTRA ŠKOFJA LOKA, KJER REDNO SODELUJEJO Z VEČ KOT 400 PODJETJI IN OBRTNIKI, VSAKO LETO PA ZAGOTOVIJO PRAKTIČNO USPOSOBLJANJE VEČ KOT TISOČ DIJAKOM IN ŠTUDENTOM.

A middle-aged man with short, light brown hair, wearing a dark grey suit jacket over a light blue button-down shirt, stands in a technical environment. He is smiling slightly and holding a black handheld device with a small screen and several buttons. Behind him is a large piece of equipment with a monitor and a control panel with many buttons and knobs. The background is slightly out of focus.

>>
Z delodajalci se redno srečujemo, izobraževalne programe prilagajamo njihovim konkretnim potrebam in skupaj oblikujemo individualne programe za praktično usposabljanje z delom, opisuje Martin Pivk, direktor Šolskega centra Škofja Loka.

Martin Pivk je nekdanji dijak šole, ki jo vodi. Po študiju na strojni fakulteti se je zaposlil v industriji, delal v podjetju Kla-

divar (današnji Poclain Hydraulics), pred 30 leti pa začel učiti na škofjeloški Šoli za strojništvo, postal ravnatelj in leta 2009, ko so se združili s Srednjo lesarsko šolo in Dijaškim domom, prevzel vodenje Šolskega centra Škofja Loka (ŠČŠL), v katerem je 110 zaposlenih. Srce šole je niz odlično opremljenih učilnic, od orodjarske do varilske in robotske ter mehanične, ličarske in lesarske delavnice. V vsaki so razstavljeni tudi izdelki dijakov, od umetelno obdelanega šaha iz kovine do bencinskega in električnega gokarta ter izdelkov iz lesa.

Osebna strast Martina Pivka, ki prihaja iz Žirov, so starodobniki: ima motocikel BMW R100, letnik 1983, restavrira BMW R67/2, letnik 1953, traktor steyr 86E, »enocilindraš«, letnik 1986, normalno uporablja pri domačih kmečkih opravilih, še posebej pa mu je všeč VW hrošč, »z radiem in original šibedahom«, točno toliko star, kot je njegov lastnik.

Šolski center Škofja Loka se na domači spletni strani predstavlja kot sodobni karierni center za poklice prihodnosti. Kaj konkretno to pomeni?

Po eni strani želimo nenehno slediti inovativnim tehnologijam, ki se pojavljajo v svetu, po drugi pa tudi pedagoškim načelom in pedagogiki za prenos teh znanj. Vseskozi se trudimo, da mladi ne pridobijo le teoretičnih osnov, ampak tudi praktična znanja, zato jih intenzivno vključujemo v realno delo podjetij in obrtnikov.

Kako se v ŠČŠL odzivate na hiter razvoj tehnologij, digitalizacijo, avtomatizacijo in robotizacijo v proizvodnih podjetjih ter povezovanje proizvodnje z informacijskimi sistemi in podatkovnimi bazami?

Jasno je, da šolstvo v zadnjih letih ne dohaja zelo hitrega razvoja tehnike in tehnologije, to rešujemo s povezovanjem s podjetji. V poklic-

nem in strokovnem izobraževanju imamo veliko prednost, da je 20 odstotkov kurikula odprtega, in tako nekatere vsebine kombiniramo z učenjem in seznanjanjem v podjetjih ter jih prilagajamo njihovim konkretnim potrebam oziroma potrebam dijakov. V enem oddelku imamo lahko tudi tri različne izobraževalne module.

Kako je v vašem šolskem centru organizirana praksa oziroma praktični del pouka v podjetjih?

Izobražujemo po veljavnih programih za 12 različnih poklicev, mogoče nas od drugih šol ločujeta prav ta intenzivna povezanost in sodelovanje z gospodarstvom, podjetji in obrtjo.

►
» Podjetje, ki želi za svoje zaposlene usvojiti nova znanja, se poveže z nami in skupaj pripravimo izobraževalni program.

Pogosto se ga udeležijo tudi zaposleni iz drugih podjetij.

>>

Imamo tako dobre dijake in študente, da nas je vsako leto strah, kakšna bo nova generacija, pravi **Martin Pivk**, direktor Šolskega centra Škofja Loka.

Najintenzivneje sodelujemo seveda s tistimi podjetji, v katerih imajo dijaki tudi praktično usposabljanje z delom, oziroma s podjetji, ki imajo na naši šoli največ dijakov. Zaposlene imamo štiri organizatorje praktičnega usposabljanja z delom, ki so dnevno v stiku z dijaki in študenti ter mentorji. S temi podjetji se redno srečujemo, pregledujemo programe in jih v tistih 20 odstotkih odprtega kurikula izobraževalno prilagajamo konkretnim potrebam delodajalcev, izdelujemo individualne programe za praktično usposabljanje z delom, po tej poti pa dobijo dijaki in vajenci optimalno osnovo za nadaljnje učenje in delo.

Ta partnerski odnos z delodajalci je bistven, izobraževanje je skupni projekt in takšno pove-

zovanje je po mojem mnenju prihodnost šolstva. Zelo pomembno je, da nas podpira tudi lokalna skupnost.

Kakšno je razmerje med številom dijakov na srednji šoli za lesarstvo in na srednji strojni šoli?

Na strojništvo se vpiše približno 800 dijakov na leto, na lesarstvo pa približno 300 dijakov. Opažamo, da je strojništvo bolj industrijski, lesarstvo pa bolj obrtniški poklic. V obeh primerih imamo veliko podporo tako pri Gospodarski zbornici Slovenije kot pri Območni obrtno-podjetniški zbornici Škofja Loka. Vsako leto dijaki in študenti pripravijo zelo odmevno razstavo zaključnih nalog v Sokolskem domu,

- ▶ OPZ Škofja Loka pa jim nameni tudi konkretne nagrade – za prvo mesto 500 evrov, za drugo 300 in za tretje 200 evrov.

V okviru ŠCŠL delujeta tudi enoti Medpodjetniški izobraževalni center in Izobraževanje odraslih. Kaj je njuna vsebina?

Medpodjetniški izobraževalni center skrbi za povezavo med šolstvom in gospodarstvom, skozi izobraževanje odraslih pa izvajamo dodatno oziroma izredno izobraževanje. Na eni strani z verificiranimi javnimi izobraževalnimi programi, na drugi pa z izobraževanjem glede na konkretne potrebe podjetij in obrti. Imamo veliko projektov, pri katerih podjetja napotijo skupine svojih zaposlenih v krajše izobraževalne programe, ki jih pripravimo v ŠCŠL. Vselej poskušamo to kombinirati s pomočjo strokovnjakov iz teh podjetij in možnostmi sofinanciranja iz evropskih sredstev. Podjetje, denimo, želi usvojiti nekatera znanja, a ne more pripraviti svojega samostojnega izobraževanja, zato se poveže z nami in skupaj pripravimo program, ki se ga potem pogosto udeležijo tudi zaposleni iz drugih podjetij, kjer tudi potrebujejo takšna znanja. Izobraževanja so različno dolga, od 20 do 50 oziroma do sto ur.

Kolikšen je interes slušateljev pri teh programih?

Pri izrednem izobraževanju imamo vsako leto približno sto vpisanih. Pri krajših, specialističnih izobraževalnih programih, vezanih na potrebe podjetij, imamo od 400 do 500 slušateljev na leto.

Koliko dijakov po končanem šolanju nadaljuje študij?

Približno tri četrtine dijakov nadaljuje šolanje bodisi na višji šoli ŠCŠL bodisi na enem od fakultetnih programov. Marsikdo pa se zaposli in gre tudi študirat ob delu.

Imajo vaši učenci zadovoljive možnosti za pridobitev štipendije? Kako je z zaposlitvijo po koncu šolanja?

Vsak lesar in vsak strojnik ima možnost, da se zaposli, skoraj vsi dijaki imajo delodajalca že v prvem letniku šolanja. Pogosto pridejo k nam delodajal-

>>

ŠCŠL je tudi center odličnosti za avstrijski podjetji Felder in Emco ter za japonsko podjetje SMC.

ci, ki si želijo s štipendijami zagotoviti kader. Zdaj jim svetujemo, naj poskušajo najti kandidate že na koncu osnovnošolskega izobraževanja.

Imajo dijaki težave, če želijo po koncu srednjega šolanja nadaljevati fakultetni študij?

Pred leti so bili delodajalci temu še nekoliko nenaklonjeni, zdaj pa vidijo, da se mladi mogoče ne bodo odločili za njih, če ne bodo imeli možnosti za nadaljevanje šolanja.

Gre pri tem zgolj za štipendije?

Obstajajo različne možnosti dogovorov med študentom oziroma dijakom in delodajalcem. Štipendije sploh niso takšen magnet za dijake, na šoli jih imamo na voljo celo več, kot je zanimanja med dijaki.

>>

Kako je s poklicnim izobraževanjem in vajeništvom?

V zadnjih desetih letih smo v ŠCŠL vložili v opremo in zgradbe – izvedli smo tudi energetsko prenovno stavb – sedem milijonov evrov.

Izobražujemo za pet poklicev od 12, ki imajo možnost izobraževanja v vajeniški obliki – mizarja, oblikovalca kovin orodjarja, strojnega mehanika, avtoserviserja in avtokaroserista. Trenutno imamo na šoli približno 200 vajencev, to pa pomeni četrtnino vseh trenutnih v Sloveniji; s tega vidika smo najmočnejša šola v Sloveniji. Že junija smo imeli 50 vajencev za novo šolsko leto. Na šoli pripravimo za tiste, ki jih zanima vpis na katero od poklicnih šol, predstavitev podjetij, na kateri navezujejo stike s prihodnjimi dijaki. Lani se je predstavilo 50 podjetij, večina jih je s širšega škofjeloškega območja in celotne Gorenjske, del je z ljubljanskega območja.

Katera šola je najbolj konkurenčna vaši?

To je težko reči, podobne šole so v Idriji, na Jesenicah, v Kranju, kjer je Šolski center

Kranj s področjem mehatronike, elektrotehnike in računalništva, le 24 kilometrov stran pa je v Ljubljani več »konkurenčnih« šol. Vsaka se trudi biti po svoje prepoznavna.

Čeprav je glavnina naših dijakov in študentov iz Škofje Loke in Gorenjske, pa nas prepoznavajo tudi zunaj regije. V dijaškem domu imamo 56 dijakov, ki prihajajo iz vse Slovenije, od Primorja, Notranjske do severne Primorske, Dolenjske in Savinjske doline.

Kako učitelji mentorji ŠCSL usmerjajo dijake k raziskovalnemu delu ter izdelavi seminarskih in raziskovalnih nalog, ki jih predstavljate v okviru strokovnih srečanj v Sloveniji in v mednarodnih projektih?

Praktično usposabljanje dijakov z delom v podjetjih in obrtnih dejavnostih se začne že v prvem letniku šolanja, vseskozi pa je težišče na raziskovalnih in seminarskih nalogah, povezanih s praktičnimi primeri. Neposredno sodelujemo pri konkretnih nalogah v podjetjih, dijaki, denimo, delajo raziskovalno nalogo o istem problemu kot zaposleni v podjetju. Tudi v času korone je kakovost teh izdelkov ostala odlična, mladi niso bili nič manj zagnani.

Zelo smo veseli, da dajo dijaki nove zamisli, ki so potem uvedene oziroma uporabljane v proizvodnji. To zahteva od dijakov in njihovih mentorjev visoko strokovnost in prilaganje.

Za kakšne izboljšave in inovacije gre pri dijaški praksi?

Naši dijaki so, denimo, sodelovali pri zasnovi uvedbe avtomatizirane linije za izdelavo izdelkov, dali so več koristnih predlogov in po oceni podjetja so s tem prihranili približno 30 tisoč evrov na leto.

V šolskem centru smo ustanovili tudi konzorcij podjetij za spodbujanje kakovosti tehniškega sodelovanja, v njem je približno 45 podjetij. Vsako leto se srečamo in predstavimo, kateri projekti so nastali v sodelovanju z njimi. Tako lahko tudi druga podjetja vidijo, kakšni projekti so nastali v sodelovanju z dijaki in študenti, načrtamo osnove za nadaljnje sodelovanje in zbiramo predloge posameznih podjetij, kje vidijo naše dijake in študente z

njihovimi mentorji pri vključevanju v njihovo delo. Podjetja so za takšno sodelovanje zelo odprta in zainteresirana, zavzeti dijaki in študenti pa lahko tako vidijo, da je mogoče pridobljeno teoretično in praktično znanje zelo hitro uporabiti v konkretnih izzivih.

Kako je s sodelovanjem s tujimi izobraževalnimi institucijami in podjetji?

Prek Erasmusa pošiljamo naše dijake in študente v tujino na izobraževanje in praktično usposabljanje z delom, prav tako pa prihajajo iz drugih držav k nam, na našo šolo in v praktično usposabljanje v podjetjih.

Z enim od podjetij smo sodelovali pri njihovem projektu in za nagrado so povabili skupino sodelujočih dijakov in mentorja na njihovo podružnico v tujini, kjer so spoznali še več o dejavnosti tega podjetja.

Tudi na šolskih tekmovanjih v tujini se naši dijaki odlično izkažejo, pogosto tudi prekašajo svoje tuje vrstnike.

Skaterimi državami največ sodelujete?

Največ sodelujemo z Avstrijo, Nemčijo, Češko, Belgijo, Slovaško in Hrvaško. ŠCSL je tudi center odličnosti za tri podjetja: avstrijsko lesnopredelovalno podjetje Felder, avstrijsko podjetje Emco, ki izdeluje stroje za obdelavo, in japonsko podjetje SMC za avtomatizacijo in robotiko.

To pomeni, da morate imeti tudi kakovosten pouk tujih jezikov?

V rednem izobraževanju imamo angleški jezik, s katerim dijaki brez težav komunicirajo v evropskih državah. V okviru odprtega kurikula je izbirni predmet za dijake tudi nemški jezik.

Kaj pa slovenski jezik?

Imamo standarden program, verjamem pa, da se pri jeziku začne tudi pripadnost narodu. Slovenci imamo težavo, da ne znamo biti ponosni na to, kar naredimo, ne znamo se s tem pohvaliti. Vedno mislimo, da ni dovolj dobro, po drugi strani pa imamo veliko slovenskih podjetij, ki so ne le odlična, ampak vodilna v svetu, a smo preponižni, da bi to jasno izrazili.

»

Na šoli pripravimo za tiste, ki jih zanima vpis na poklicno šolo, predstavitev podjetij, na kateri ta navezujejo stike s prihodnjimi dijaki.

»

Zelo smo veseli, da dajo dijaki nove rešitve, ki so potem uvedene v redno proizvodnjo.

» Dijakinje so v različnih poklicih, od mizarke, lesarske tehnice in tapetnice do avtomehaničarke in avtokaroseristke ter strojne tehnice.

» Marsikateri naš dijak mora po pouku še kaj postoriti doma, včasih morda to vpliva tudi na ocene, a je ta izkušnja veliko večja in močnejša kot zgolj ta, ki jo lahko ponudi šolsko okolje.

Sam sem se vedno trudil za gojenje slovenske besede in slovenskih izrazov, bil sem tudi v skupini, v kateri smo iskali slovenske ustreznike za tehnično izrazje na področju hidravlike.

S katerimi podjetji v ŠČŠL najtesneje sodelujete?

Veliko jih je in nevhvaležno jih je naštevati, saj ne bi želel katerega krivično izpustiti. Med njimi so tudi zelo majhna podjetja, s katerimi izredno dobro sodelujemo, denimo podjetje Tri krone, ki vsako leto na predstavitvi zaključnih dijaških nalog še samo prispeva nagrado. V ško-fjeloškem industrijskem bazenu sodelujemo s prav vsemi velikimi podjetji, med njimi so LTH Castings, Polycom, Domel, Poclain Hydraulics, Lotrič meroslovje, Brinox, Alples, M-Sora, Mizarstvo Jezeršek in Knauf Insulation, izredno dobro sodelujemo s KNT, v sodelovanju z njimi smo pravkar postavili robotsko učilnico, sodelujemo tudi z Iskro in Savo ... Redno sodelujemo z več kot 400 podjetji in obrtniki. Vsako leto spravimo na prakso tisoč dijakov.

Vseh obrtnikov pa niti ne morem naštet, čeprav so za nas zelo pomembni, tako kot mala podjetja, saj so odlični v svojih dejavnostih. Veseli smo, da lahko sodelujemo z njimi.

Včasih je bilo na vašem območju veliko pokmetov, ki so dopoldne delali v podjetju ali tovarni, popoldne pa doma poskrbeli še za kmečka opravila. Koliko to intenzivno šolanje, ki mu takoj sledi resno delo v podjetjih in obrtnih delavnicah, še dopušča kmetovanje doma?

Če pogledate okoli po naših hribih, je vse obdelano, in ne le to, tukaj živijo ljudje, ki čutijo z naravo, zavedajo se, da so odvisni od sebe, sosedov in drugih, ki tu živimo. Ne nazadnje se hitro vidi, da imajo ljudje tu delovne navade, ki jih prenašajo tudi na mlade. Marsikateri naš dijak mora po pouku še kaj postoriti doma, včasih morda to vpliva tudi na ocene, a je ta izkušnja veliko večja in močnejša kot zgolj ta, ki jo lahko ponudi šolsko okolje. Marsikateri dijak tudi pripravi za zaključno nalogo nekaj, kar potrebujejo na domači kmetiji. Predstavljajte si fanta, starega 17 ali 18 let, ko vse sam razžaga, zvari in

sestavi ter naredi izdelek, ki ga potem vsak dan uporablja.

Zato ni bojazni za prihodnost tega območja, saj ljudje znajo, zmorejo, so sposobni, pripravljeni delati in stopiti skupaj za skupno stvar.

Kakšno pa je na šoli razmerje med dekleti in fanti, dijakinjami in dijaki?

Poklici oziroma njihovo razumevanje so se izredno spremenili, seveda pa je na ŠČŠL zaradi značilnosti »naših« poklicev večina fantov. Vseeno imamo tudi nekaj deklet, na področju strojništva 11, na lesarstvu pa pet. So v različnih poklicih, od mizarke, lesarske tehnice in tapetnice do avtomehaničarke in avtokaroseristke ter strojne tehnice, skratka ni profila, ki bi bil izključno moški. Starši ene od avtoličark so dejali, da sploh niso vedeli, kako je videti ta poklic, delodajalec njihove hčerke pa je odgovoril, naj jim pošljejo še kakšno takšno punco, saj je s svojim izrednim občutkom zanje idealna. Tudi na ŠČŠL bi si želeli več deklet.

Kaj so največji aktualni izzivi za učitelje in za vas kot direktorja?

Največji izzivi so s pridobivanjem ustreznega kadra za izobraževanje mladih, saj je poleg strokovnega pomembno tudi pedagoško znanje, nagrajevanje pa v izobraževanju ni tako stimulatивно kot v gospodarstvu. A za tistega, ki ima čut za prenašanje znanja na mlade, je to idealno okolje za izpolnitev tega poslanstva. Največji izzivi za učitelje so; kako slediti sodobnemu, predvsem tehnološkemu razvoju pa tudi razvoju pristopov poučevanja, kako torej zagotoviti mladim spodbudno okolje, v katerem bodo lahko razvili potencial v sebi in prišli do želenega znanja.

Koliko vlagate v učilnice in šolsko izobraževalno infrastrukturo?

V zadnjih desetih letih smo vložili v opremo in zgradbe – izvedli smo tudi energetska prenova stavb – sedem milijonov evrov. Tudi s pomočjo podjetij nenehno posodabljam opremo v učilnicah, v posodabljanje vsako leto vložimo približno 300 tisoč evrov. To zagotavljamo z evropskimi sredstvi in sredstvi, ki jih pridobimo na trgu.